

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC. Niniejsze tłumaczenie nie jest dla Trybunału wiążące.

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC. This translation does not bind the Court.

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Traduction déjà publiée sur le site Internet officiel du Ministère de la Justice polonais]. L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour. La présente traduction ne lie pas la Cour.

Zestawienie – Romowie i Wędrowcy

Czerwiec 2012 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Romowie i Wędrowcy

Artykuł 14 (zakaz dyskryminacji)

Europejska Konwencja Praw Człowieka stanowi, że Artykuł 14 gwarantuje korzystanie ze wszystkich praw i wolności w niej zawartych¹ bez względu na płeć, rasę, kolor skóry, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

Artykuł 1 Protokołu nr 12 (ogólny zakaz dyskryminacji)

Korzystanie z jakiegokolwiek prawa przewidzianego prawem powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z jakiegokolwiek powodu (zobacz wyrok w sprawie *Sejdic i Finci przeciwko Bośni i Hercegowinie*, str.6 zestawienia)

Ataki na wioski romskie i niszczenie mienia

Moldovan i inni przeciwko Rumunii (nr 2) - ostateczny

12.07.2005 roku

We wrześniu 1993 roku trzech Romowie zostali zaatakowani w miejscowości Hădăreni przez znaczny tłum nie-romskich mieszkańców, w tym lokalnego komendanta policji oraz kilku funkcjonariuszy: jeden został spalony żywcem, dwóch pozostałych śmiertelnie pobito. Skarżący zarzucili, że następnie policja zachęcała tłum do niszczenia mienia Romów: w sumie w miejscowości zostało całkowicie zniszczonych 13 romskich domów. Skarżący, wypędzeni ze swoich domostw, zostali zmuszeni do życia w zatłoczonych i nieodpowiednich warunkach - piwnice, kurniki, stajnie. W ślad za aktami oskarżenia wniesionymi przez skarżących, niektórzy dziesięć lat później otrzymali odszkodowania. Trybunał nie może badać skarg skarżących dotyczących zniszczenia ich domów i mienia lub wypędzenia z wioski, ponieważ te wydarzenia miały miejsce we wrześniu 1993 roku, przed ratyfikacją Konwencji przez Rumunię w czerwcu 1994 roku. Jednak stwierdził naruszenia dotyczące warunków życia skarżących i zauważył, że pochodzenie etniczne skarżących miało wpływ na nadmierną długość i wynik postępowania przed sądem krajowym.

¹ Dlatego też zawsze jest rozpatrywany w związku z innym artykułem Konwencji.

Naruszenia Artykułów 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz zamieszkania)

Naruszenie Artykułu 6 § 1 (długość postępowania)

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 6 § 1 oraz Artykułem 8

Moldovan i 29 innych przeciwko Rumunii – stwierdzono niedopuszczalność w dniu 15.02.2011 roku

Sprawa dotyczyła trudności w realizacji wyroku – środków generalnych – w sprawie **Moldovan i inni przeciwko Rumunii (nr 2)** z 12.07.2005 roku

Koky i inni przeciwko Rumunii

12.06.2012 roku

Dotyczyła rzekomej napaści na tle rasowym przez osoby prywatne na grupę osób pochodzenia romskiego w wiosce na Słowacji.

Naruszenie Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania - brak skutecznego śledztwa)

Trybunał uznał, że władze nie zrobiły wszystkiego, czego można było oczekiwać, aby zbadać ten incydent, w szczególności biorąc pod uwagę jego wydźwięk rasowy.

Podobne sprawy:

Gergely przeciwko Rumunii oraz Kalanyos i inni przeciwko Rumunii

26.4.2007 roku

Tanase i inni przeciwko Rumunii

26.5.2009 roku

Skreślone z listy spraw po deklaracji Rządu Rumuńskiego, w której uznał naruszenia Artykułów 3, 6, 8, 13 i 14 oraz Artykułu 1 Protokołu nr 1 (ochrona własności) i zobowiązał się do wypłaty odszkodowania dla wszystkich skarżących z tytułu utraty ich mienia, jak również do podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia, że ich prawa będą respektowane w przyszłości.

Postępowania policyjne nacechowane uprzedzeniem rasowym

Nachova i inni przeciwko Bułgarii – ostateczny

06.07.2005 roku

Obowiązek zbadania możliwych motywów rasistowskich w czasie śmiertelnego postrzelenia przez policjantów dwóch romskich zbiegów (krewni skarżących).

Naruszenie Artykułu 2 (prawo do życia)

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 2 w ten sposób, że władze nie zbadały możliwych motywów rasistowskich śmierci krewnych skarżących (ale brak naruszenia Artykułu 14 dotyczącego zarzutu, że śmierć krewnych skarżących stanowiła akt przemocy na tle rasowym)

Stoica przeciwko Rumunii

04.03.2008 roku

Znęcanie się przez policję nad 14-latką podczas starcia zaistniałego przed barem pomiędzy funkcjonariuszami a Romami, a następnie brak odpowiedniego śledztwa. Skarżący zarzucił, że znęcanie i decyzja o umorzeniu postępowania wobec policjanta, który go pobił, były motywowane uprzedzeniami rasowymi.

Dwa naruszenia Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania i brak skutecznego śledztwa)

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku ze śledztwem, które było uprzedzone rasowo

Podobne sprawy - ostateczne

Bekos i Koutropoulos przeciwko Grecji

13.12.2005 roku

Secic przeciwko Chorwacji

31.05.2007 roku

Cobzaru przeciwko Rumunii

26.7.2007 roku

Angelova i Iliev przeciwko Bułgarii

26.7.2007

Petropoulou-Tsakiris przeciwko Grecji

6.12.2007 roku

Zarzut przymusowej lub wymuszonej sterylizacji kobiet romskich

V.C. przeciwko Słowacji (skarga nr 18968/07)

8.11.2011 roku

Skarżąca pochodzenia romskiego, po urodzeniu drugiego dziecka, została wysterylizowana w publicznym szpitalu bez jej pełnej i świadomej zgody. Podpisała formularz zgody jeszcze w pracy, bez zrozumienia jego znaczenia i bez świadomości, że proces jest nieodwracalny, a następnie powiedziano jej, że jeżeli będzie w ciąży z trzecim dzieckiem, to albo ona, albo dziecko może umrzeć. Od tego czasu została odrzucona przez społeczność romską, a teraz, rozwiedziona, przywołuje swoją niepłodność jako jeden z powodów rozstania z byłym małżonkiem.

Naruszenie Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania)

Brak naruszenia Artykułu 3 (brak skutecznego śledztwa)

Naruszenie Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)

Trybunał stwierdził, że V.C. musiała doświadczyć strachu, cierpienia i poczucia niższości w wyniku jej sterylizacji, jak również ze względu na sposób, w jaki została poproszona o wyrażenie na to zgody. Długi czas cierpiała fizycznie i psychicznie, także w zakresie relacji ze swoim ówczesnym mężem i społecznością romską. Chociaż nie było dowodu, że członkowie personelu medycznego intencjonalnie niewłaściwie ją potraktowali, jednak działali oni z rażącym lekceważeniem jej prawa jako pacjenta do autonomii i wyboru. Jej sterylizacja nastąpiła zatem z naruszeniem Artykułu 3. Doszło również do naruszenia Artykułu 8 w zakresie braku niezbędnych gwarancji prawnych dotyczących jej zdrowia reprodukcyjnego jako Romki w tym czasie. Nowe ustawodawstwo (Ustawa o opiece zdrowotnej z 2004 roku), które zostało obecnie wprowadzone, stanowi, że sterylizacja może nastąpić wyłącznie po upływie 30 dni od odebrania pisemnego wniosku. Wymagane jest także uprzednie dostarczenie informacji na temat alternatywnych metod antykoncepcji, planowania rodziny i konsekwencji medycznych.

Podobna sprawa:

N.B. przeciwko Słowacji (skarga nr 29518/10):

12.06.2012 roku

Dotyczyła zarzutu skarżącej, że została wysterylizowana bez jej pełnej i świadomej zgody w szpitalu publicznym na Słowacji.

Naruszenie Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania)

Brak naruszenia Artykułu 3 (brak skutecznego śledztwa)

Naruszenie Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)

Podobne sprawy w toku

I.G., M.K. i R.H. przeciwko Słowacji

13.11.2012 roku

Sprawa dotyczyła trzech kobiet pochodzenia romskiego, który podniosły m. in., że zostały poddane sterylizacji bez ich pełnej zgody i wiedzy, że przeprowadzone następnie przez władze postępowanie dotyczące sterylizacji nie było wnikliwe, rzetelne i efektywne, a ich pochodzenie etniczne odegrało decydującą rolę w ich sterylizacji.

Naruszenie Artykułu 3 (traktowanie) – w związku ze sterylizacją pierwszej i drugiej skarżącej

Naruszenie Artykułu 3 (postępowanie) – w zakresie dotyczącym pierwszej u drugiej skarżącej

Naruszenie Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) – w zakresie dotyczącym pierwszej i drugiej skarżącej

Brak naruszenia Artykułu 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego)

Co się tyczy trzeciej skarżącej, Trybunał skreślił jej sprawę z listy na podstawie Artykułu 37 ust. 1 lit. c) Konwencji

R.K. przeciwko Republice Czeskiej – zakomunikowano stronom dnia 14.12.2009 roku

Prawo do rzetelnego procesu sądowego

Paraskeva Todorova przeciwko Bułgarii - ostateczny

25.3.2010 roku

Dotyczyła odmowy bułgarskich sądów zawieszenia wykonania wyroku zapadłego wobec skarżącej za oszustwo, co motywowane było jej romskim pochodzeniem. W szczególności sądy odwołały się do "poczucia bezkarności, szczególnie wśród członków grup mniejszościowych, którzy uważają, że wyrok w zawieszeniu nie jest wyrokiem".

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Zarzut odzwierciedlania nastrojów antyromskich w publikacjach finansowanych przez rząd

Aksu przeciwko Turcji

Pan Aksu, pochodzenia romskiego, twierdził, że trzy publikacje finansowane przez rząd (książka o Romach oraz dwa słowniki) zawierały uwagi i wyrażenia odzwierciedlające nastroje antyromskie.

Artykuł 14 (zakaz dyskryminacji)

Trybunał po raz kolejny stwierdził, że dyskryminacja w rozumieniu Artykułu 14 powinna być rozumiana jako traktowanie ludzi odmiennie w sytuacjach istotnie podobnych, bez obiektywnego lub rozsądnego uzasadnienia. Jednak panu Aksu nie udało się udowodnić, że publikacje miały dyskryminujące intencje lub skutek. Sprawa pana Aksu nie dotyczyła zatem odmiennego traktowania i Trybunał postanowił zbadać sprawę tylko na podstawie Artykułu 8.

Brak naruszenia Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego)

Trybunał stwierdził, iż ani książka, ani słowniki nie były obraźliwe dla Romów. W szczególności stwierdził, że tureckie władze podjęły wszystkie konieczne kroki w celu wypełnienia zobowiązań nałożonych przez Artykuł 8 w zakresie skutecznej ochrony prawa pana Aksu do poszanowania życia prywatnego jako członka społeczności romskiej. Jednakże Trybunał nadmienił, że byłoby bardziej pożądane, aby oznaczyć w słownikach drugą definicję słowa „cygan” [ang. 'gypsy'] – „skąpy” [ang. 'miserly'] – jako „pejoratywny” lub „obraźliwy” zamiast „metaforyczny”.

Obowiązek opuszczenia przez Romów/Wędrowców ziemi, na której stoją ich karawany

Sześć spraw poniżej dotyczy skarg wniesionych przez sześć brytyjskich rodzin cygańskich zarzucających, że uniemożliwiono im mieszkanie w karawanach na własnej ziemi.

Buckley przeciwko Zjednoczonemu Królestwu - ostateczny

25.09.1996 roku

Trybunał został przekonany, że władze zachowały równowagę między sprzecznymi interesami oraz podały odpowiednie i wystarczające powody swoich decyzji, a mianowicie, że środki zostały podjęte w ramach egzekwowania planowanych kontroli w zakresie bezpieczeństwa drogowego, ochrony środowiska naturalnego i zdrowia publicznego

Chapman przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, Coster przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, Beard przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, Lee przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, Jane Smith przeciwko Zjednoczonemu Królestwu – ostateczny

18.01.2001 roku

W tych pięciu sprawach Trybunał stwierdził, że działania podjęte wobec skarżących były "zgodne z prawem" i "dążyły do realizacji uzasadnionego celu" ochrony środowiska, grunty te zostały zajęte bez zezwolenia, a w niektórych sprawach na Pasię Zieleni lub w strefie Specjalnego Krajobrazu. Trybunał nie został także przekonany, że Zjednoczone Królestwo (lub inne z Umawiających się Państw Europejskiej Konwencji) było zobowiązane do udostępnienia społeczności cygańskiej odpowiedniej liczby właściwie przystosowanych miejsc, Artykuł 8 nie gwarantuje prawa do otrzymania mieszkania (kwestia funduszy umożliwiających każdemu posiadanie mieszkania należy do sfery politycznej, a nie sądowej).

W żadnej ze spraw nie stwierdzono naruszenia Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz zamieszkania) ani naruszenia Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) Konwencji.

Connors przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

27.05.2004 roku

Eksmisja skarżącego i jego rodziny z miejsca wskazanego przez lokalne władze dla społeczności cygańskiej w Cottingley Springs w Leeds (Anglia), gdzie mieszkali stale od około 13 lat, na podstawie tego, że źle się zachowywali i powodowali znaczne uciążliwości w okolicy. Trybunał stwierdził, że eksmisja w trybie doraźnym została przeprowadzona z pominięciem wymaganych gwarancji proceduralnych, a mianowicie wymogu, by prawidłowo uzasadnić poważną ingerencję w prawo jednostki.

Naruszenie Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz zamieszkania).

Yordanova i inni przeciwko Bułgarii

24.04.2012 roku

Sprawa dotyczyła planu władz bułgarskich, by eksmitować Romów z osady położonej na miejskiej nieruchomości w rejonie Sofii zwanej Batalova Vodenitsa.

Trybunał uznał, że doszłoby do naruszenia Artykułu 8 (prawo do życia prywatnego i rodzinnego), jeżeli nakaz opuszczenia nieruchomości został wyegzekwowany. Stwierdził w szczególności, że nakaz opuszczenia nieruchomości był oparty na prawie i podlegał analizie w toku postępowania decyzyjnego, przy czym w żadnym przypadku nie wymagano od władz zachowania równowagi między różnymi interesami występującymi w sprawie.

Segregacja w szkołach

D.H. i inni przeciwko Republice Czeskiej

13.11.2007 roku (Wielka Izba)

Umieszczenie skarżących, uczniów pochodzenia romskiego, w "szkołach specjalnych", przeznaczonych dla uczniów z trudnościami w nauce, nie było uzasadnione. W szczególności czeskie przepisy w omawianym okresie wywoływały nieproporcjonalnie szkodliwy skutek dla społeczności romskiej, a zatem również skarżących jako członków tej społeczności.

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 2 Protokołu nr 1 (prawo do nauki).

Sampanis i inni przeciwko Grecji

05.06.2008 roku

Brak zapewnienia edukacji dzieciom skarżących i ich późniejsze umieszczenie w klasach specjalnych w przybudówce do głównego budynku szkoły - z powodu ich pochodzenia romskiego.

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 2 Protokołu nr 1 (prawo do nauki).

Orsus i inni przeciwko Chorwacji – ostateczny

16.03.2010 roku

Trybunał uznał, że umieszczenie skarżących w klasach tylko dla Romów w ramach kształcenia podstawowego nie było uzasadnione, uznając w szczególności, że w danym czasie nie wprowadzono należytych zabezpieczeń, aby zapewnić wystarczającą troskę o specjalne potrzeby skarżących jako członków pokrzywdzonej i bezbronnej mniejszości.

Naruszenie Artykułu 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu w rozsądnym czasie) i Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 2 Protokołu nr 1 (prawo do nauki).

Horváth és Vadászi przeciwko Węgrom

09.11.2010 roku (decyzja)

Sprawa dotyczyła obowiązkowego kształcenia skarżących, którzy są pochodzenia romskiego, w specjalnej klasie w szkole. Zarzucali, że środki stosowane wobec nich były w rzeczywistości segregacją rasową.

Stwierdzono niedopuszczalność z powodu niewyczerpania dostępnych środków krajowych

Sampani and Others v. Greece (application no. 59608/09)

11.12.2012 roku

Sprawa dotyczyła zapewnienia edukacji dla dzieci romskich w Szkole Podstawowej nr 12 w Aspropyrgos.

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 2 Protokołu Nr 2 (prawo do nauki) Trybunał stwierdził brak znaczącej zmiany w okresie od zapadnięcia wyroku Sampanie i inni przeciwko Grecji, a Grecja nie wzięła pod uwagę szczególnych potrzeb dzieci pochodzenia romskiego w Psari jako członków społeczności pokrzywdzonej przez los i operacja przeprowadzona w latach 2008-2010 w Szkole Podstawowej nr 12 w Aspropyrgos, która dotyczyła wyłącznie uczniów romskich, była równoznaczna dyskryminacji skarżących.

Na podstawie Artykuł 46 (Moc wiążąca i wykonanie wyroków) Trybunał wskazał, aby ci skarżący, którzy nadal byli w wieku szkolnym zostali przeniesieni do innej szkoły publicznej, a ci którzy osiągnęli wiek dorosłości zostali przeniesieni do „szkoły drugiej szansy” lub instytucji kształcenia dorosłych utworzonych przez Ministra Edukacji Narodowej na podstawie Programu Kształcenia Ustawicznego.

Ważność małżeństwa Romów: odmowa przyznania renty rodzinnej

Muñoz Díaz przeciwko Hiszpanii

8.12.2009 roku

Skarżąca, obywatelka Hiszpanii należąca do społeczności romskiej, wyszła za mąż w 1971 roku według obrzędów społeczności romskiej. Trybunał stwierdził, że było nieproporcjonalne ze strony państwa hiszpańskiego - które zapewniło skarżącej i jej rodzinie ubezpieczenie zdrowotne i pobierało składki na ubezpieczenie społeczne od jej

męża ponad 19 lat - a następnie odmówiło uznania jej romskiego małżeństwa, gdy przyszło do przyznania jej renty z tytułu śmierci męża.

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 1 Protokołu nr 1 (ochrona własności)

Zakaz kandydowania Romów w wyborach

Sejdic i Finci przeciwko Bośni i Hercegowinie

22.12.2009 roku (Wielka Izba)

Trybunał uznał za dyskryminujące przepisy konstytucyjne, wprowadzone przez układ pokojowy z Dayton², zgodnie z którymi tylko osoby deklarujące przynależność bośniacką, chorwacką lub serbską kwalifikowały się do kandydowania w wyborach do trójstronnej prezydencji państwa i drugiej izby parlamentu.

Naruszenie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z Artykułem 3 Protokołu nr 1 (prawo do wolnych wyborów)

Naruszenie Artykułu 1 Protokołu nr 12 (ogólny zakaz dyskryminacji) – po raz pierwszy Trybunał stwierdził naruszenie tego artykułu

² W dniu 14 grudnia 1995 roku weszła w życie Ogólna umowa ramowa na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie, ("Układ pokojowy z Dayton"), która położyła kres wojnie w Bośni i Hercegowinie w latach 1992-95.